

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 166 • Vychází 19. června 2017

Milí čtenáři,

květnové otevření plavební komory v Hněvkovicích přitáhlo mediální pozornost k pozvolna pokračujícímu projektu splavňování Vltavy. Tento celkově drahý špás za miliardy korun vnímám jako silně problematický. Původní vltavská lodní cesta byla plánována pro nákladní lodi s výtlakem do 300 tun, ale těžko si dnes představit, že tudy poplují pomalé lodi se zbožím. Jediné reálné využití tak má být rekreační, chcete-li turistické. V roce 2015 se nad tím pozastavili i auditoři Evropského účetního dvora, kteří kritizovali, že projekt nebude mít přínos na přepravu zboží a že veřejné prostředky na rozvoj nákladní dopravy po Vltavě (tehdy 30,5 milionu eur) tak byly použity na sporné účely cestovního ruchu.

Dosavadní zájem o využití úseku do Českých Budějovic je nevalné, provozované plavby na lodi pro cca 70 lidí v průměru obsazují jen jednotlivci. Konečně za drahý peníz si moc pěkných výhledů neužijí. Zda se situace výrazně zlepší nyní po splavnění až po Orlík (s výškovým omezením do 3 m v Týně nad Vltavou), je otázkou. Pořád ještě plavce čekají překážky v podobě vysokých hrází Orlíka a Slap, kde chybějí vodní zdviže. Jestliže se doposud ve splavňování mělo

utopit na dvě miliardy korun, další obdobné peníze budou na další úpravy potřebné. A i velmi optimistická očekávání zmiňovala návratnost vložených veřejných prostředků ve vyšších desítkách let. Nepočítaje další miliony, které budeme platit z našich daní po každé větší vodě při zanesení plavební dráhy říčními nánosy, jako se tak stalo v roce 2013.

Každá prohrávka, zadržování přirozeného proudění, regulace a manipulace s výškou hladiny pak mají negativní dopad na život v řece, bez kterého by se z Vltavy stala je umrtvená stoka. To chceme?

Peníze, které byly a mají být vynakládány do splavňování, nakonec chybí jinde. Zvláště citlivé je to v Českých Budějovicích, které stále nemají dokončenu základní komunikační síť, která by ulehčila vysokému zatížení obyvatel automobilovou dopravou.

Edvard Sequens, foto: novinky.cz

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Politický konsenzus	str. 2-4
Víra v jádro úlevy nepřinese	str. 5-7
Výsledky ankety „Ropák 2016“	str. 15-17
Zaostřeno Enviroskopem	str. 22-23
Pozvánky na akce	str. 25-26

Vrátit práva lidem budou muset poslanci. Senát neschválil účast občanů při povolování staveb

Škrtnutí občanských práv čelí čím dál většímu odporu veřejnosti a odborníků. Senát přesto schválil pozměňovací návrhy k novele stavebního zákona a ten se vrátí zpět do Sněmovny, ale vrácení práv pro občany vyjadřovat se ke stavbám a jiným zásahům do okolí mezi nimi chybí. K přijetí tohoto návrhu chybělo pouhých pět hlasů. Novela i v senátní verzi tedy škrtná práva občanů připomínkovat svými spolky výstavbu a průmyslové činnosti v okolí svých domovů.

Občanská práva navrhli v dubnu vyškrtnout poslanci. Novela se jim teď vrací zpět na stůl. Mají poslední šanci odvrátit největší omezení občanských práv po roce 1989. Na zákonodárce apelovalo již více než 8 000 lidí, 70 občanských spolků a řada osobností veřejného života, aby zabránili krácení práv lidem [1]. Výzvu www.vrattelidemprava.cz iniciovaly nevládní organizace sdružené v asociaci Zelený kruh.

Paradoxně omezení občanů nezkrátí povolovací procesy ani o jediný den. Návrhy, které prosadil poslanec Foldyna (ČSSD) a hlasovali pro ně zejména poslanci ANO, TOP09, KSČM a ODS, totiž nezkracují lhůty ani neodstraní současnou praxi, kdy stavební úřady lhůty hrubě porušují a poškozují tím investory i občany. Ekologické organizace přitom od začátku přípravy novely stavebního zákona prosazovaly skutečné zrychlení a zkvalitnění povolovacích procesů. A budou to požadovat i po příští vládě.

Daniel Vondrouš, ředitel Zeleného kruhu, řekl: „Vyloučení občanů z připomínkování staveb zdůvodňovali někteří senátoři snahou o rychlejší stavbu dálnic. Ve skutečnosti se dálnic vůbec netýká. Naopak bere občanům právo vyjádřit se téměř ke všem ostatním stavbám, aniž by zrychlil rozhodování o jediný den.“

Tisková zpráva ekologických organizací

Poslanci rozhodnou 27. 6. V poslední chvíli ještě můžeme lidem jejich práva zachránit. Napište svým poslancům, aby neschválili takto problematický stavební zákon. Podepisujte, šiřte a sdílejte prosím: www.vrattelidemprava.cz.

Politický konsenzus

Nastupující ministr financí Ivan Pilný absolvoval schůzku s Milošem Zemanem. A prý si celkem notovali. Tak například se shodli na tom, že nemají rádi ekoteroristy. „*Ekologové, kteří se starají o přírodu, to je samozřejmě v pořádku, ale máme problémy se stavěním dopravní infrastruktury, blokují nám to lidé, kteří tam nebydlí,*“ prohlásil podle *Idnes.cz* Pilný, který dále označil Zemanův kanál Dunaj – Odra – Labe za „*krásný projekt*“.

Pan Pilný by se proti tomu určitě vehementně ohradil, ale já si nemohu pomoci a slyším v jeho vyjádření zřetelné ozvuky slavného projevu Miloše Jakeše, bývalého generálního tajemníka ÚV KSČ: „*...mám na mysli různá ta ekologická hnutí. Ale my potřebujeme, aby vzali, prostě aby se sebrali řekněme a šli vyčistit konečně ten potok, pomohli a ne dělali demonstrace, chodili po náměstích a křičeli prostě, udělejte spalovnu, jinou spalovnu v Plzni nebo něco jiného takového.*“

Čeští politici by prostě rádi viděli „ekology“ jak sbírají odpadky v lese a sázejí stromečky. Osobně proti sbírání odpadků a sázení stromečků vůbec nic nemám. Dokonce si troufám tvrdit, že jsem za svůj život vysbíral více odpadků a zasadil více stromečků, než většina českých politiků. Účinná ochrana přírody však tímto snažením nemůže skončit. Zatímco měli za normalizace ochránci přírody čistit potoky, komunistický

režim plánoval zatopit malebné údolí Berounky megalomanskou přehradou, jejíž projekt aktuálně recykluje i dnešní politická garnitura.

Kolektivní frustrace našich současných politiků, kteří se zamilovali do přestřihávání pásek a poklepávání na nejrůznější kameny, se nedávno projevila i v Poslanecké sněmovně, která se rozhodla bezprecedentním způsobem okleštit občanská práva. Osekání účasti veřejnosti ve správních řízeních by se ovšem neprojevilo na rychlosti výstavby dálnic (protože o ty politikům především jde) téměř nijak. Nevládní organizace může stavbu „zdržovat“ pouze odvoláním k nadřízenému orgánu. Pokud řízení proběhlo v souladu se zákonem, odvolací orgán jeho výsledek potvrdí. A dodrží-li úřady správní lhůty, žádné zdržení prakticky neexistuje, zvláště u staveb, které se připravují několik let. Průtahy totiž obvykle způsobuje neschopnost státního investora řádně připravit podklady pro výkup pozemků a samotnou stavbu či nedodržování lhůt některými správními orgány.

Jiná situace ovšem nastane, pokud úřad pochybil a rozhodl nezákonně. V takovém případě odvolací orgán rozhodnutí zruší a vrátí k novému projednání. Dá se však vina za takové zdržení hodit na neziskovku, která odhalila nezákonnost? Pokud zrušíme kontrolní roli veřejnosti v rozhodovacích procesech, je evidentní, že se nám budou na úřadech štosovat nezákonná rozhodnutí. Všichni je budou respektovat a odkazovat na ně v navazujících řízeních. Korupční potenciál na úřadech bez občanské kontroly utěšeně poroste. Leckomu by tento přístup jistě

vyhovoval, spíše než k demokratickému právnímu státu však směřuje k banánové republice.

Abychom to však s tím kverulantským odvoláváním zase nepřeháněli, drtivá většina řízení končí rozhodnutím v první instanci, které nikdo nezpochybní. Buď se těchto řízení kromě žadatele a úředníků nikdo neúčastní, nebo jsou s konečným verdiktem všichni účastníci víceméně spokojeni. Rozumný úředník hledá během řízení kompromis mezi účastníky, promýšlí různé varianty posuzovaného projektu a navrhuje kompenzační opatření, která zmírní dopady na životní prostředí. A neziskovky velice často přinášejí do řízení nové informace či pohledy, které mohou být ku prospěchu celého průběhu řízení i konečného rozhodnutí.

Často se jako „argument“ proti účasti veřejnosti v rozhodovacích procesech opakuje, že žaloby odpůrců blokuji důležité stavby. V praxi se však toto tvrzení nedá opřít o žádná data. Výstavba českých dálnic se zpožďuje a prodražuje bez ohledu na to, zda proti nim někdo protestuje. České soudy navíc žalobám odpůrců nepřiznávají tzv. odkladný účinek, což politici veřejnosti rádi zamlčují. Znamená to, že napadené stavební povolení během soudního procesu stále platí a investor vesele staví, žaloba – nežaloba. Po několika letech může soud stavební povolení zrušit, ale stavba už stojí. Odpůrci mají soudní rozhodnutí (a pravdu), stavitelé však mají dálnici hotovou.

Odvolávat k nadřízenému orgánu nebo podávat na rozhodnutí žaloby mohou však i jiní účastníci řízení, např. investoři nebo vlastníci pozemků. Často tak činí zejména v případech, kdy jejich žádostem a záměrům úřad nevyhoví, např. s ohledem na ochranu přírody. „Průtahy“ způsobené těmito odvoláními a žalobami přitom nikdo neřeší, stejně jako tvrdošíjnou snahu některých (nejen) státních investorů, kteří celá léta utrácí peníze daňových poplatníků na další a další studie o pochybných záměrech, které jsou v rozporu s českou legislativou i mezinárodními závazky naší země. Příkladem za všechny budiž jezy na dolním Labi, ačkoli proti v úvodu zmíněnému kanálu Dunaj – Odra – Labe jde o záměr takřikajíc kapesních rozměrů.

Jistou naději ještě skýtalo hlasování v senátu, který mohl vrátit kritizovanou novelu sněmovně s některými úpravami. Přestože se za zachování účasti veřejnosti ve správních řízeních postavila nejen občanská veřejnost podpořená mnoha známými osobnostmi, ale v obsáhlém stanovisku také odborníci z českých právnických fakult, hlasování v senátu dopadlo špatně. Pro zachování účasti veřejnosti chybělo pět hlasů, zatímco většina senátorů se alibisticky zdržela hlasování. Ministerstvo pro místní rozvoj zarputile opakuje, že nová legislativa účastenství veřejnosti na rozhodování neomezuje, rozhodovací procesy zjednoduší a zrychlí a všechno je v pořádku. Univerzitní právníci tedy podle ministerských úředníků legislativě zřejmě nerozumějí.

Stále ještě existuje teoretická šance, že by veřejnost o svoje občanská práva nepřišla. Senátoři totiž zákon vrátili poslancům s pozměňovacími návrhy. Nechceme-li se v ochraně přírody a životního prostředí vracet o desítky let zpátky, musíme doufat, že Poslanecká sněmovna novelu stavebního zákona úplně zamítne. Naděje umírá poslední.

Sečteno a podtrženo: Vládní poslanci za široké podpory opozice (s čestnou výjimkou několika málo jedinců) porušili programové prohlášení vlastní vlády a prosadili největší omezení občanských práv od roku 1989. Senát jako hlídací pojistka demokracie selhal. Správní lhůty se nezkrátí ani o den, takže deklarovaného cíle zjednodušit povolování staveb dosaženo nejspíše nebude. Zato se sníží možnosti občanské kontroly rozhodovacích procesů. A to se vyplatí! Jde o to, komu.

Jiří Řehounek

Vláda schválila Surovinovou politiku ČR

Vláda schválením Surovinové politiky ČR znovu potvrdila zachování limitů těžby hnědého uhlí na velkolomu ČSA a celkový ústup od využívání hnědého uhlí jako hlavní energetické suroviny. Zásoby uhlí před limity mají být využity co nejefektivněji, aby se zabránilo plýtvání. Oproti původním snahám ministerstva průmyslu prosadit opakované posuzování limitů těžby je tento přístup realističtější a navazuje na schválenou Státní energetickou koncepci. Ta říká, že roční spotřeba hnědého uhlí klesne během dvaceti let o 70 procent.

Ministerstvo průmyslu, které koncepci připravilo, v reakci na dlouhodobě nízké ceny uranu na světových trzích opustilo plány na rychlou přípravu k otevření nového uranového dolu u Brzkova na Vysočině. V delším horizontu však o těžbě uranu stále uvažuje. Přitom dosavadní těžba a zpracování uranu zanechaly obrovské škody na životním prostředí v řádu mnoha desítek miliard korun, které budou muset zaplatit daňoví poplatníci. Proto uvažovat o nové těžbě, jakmile to ekonomika dovolí, by nemělo být přijatelné. Přijetí koncepce v této podobě také povede k pokračujícím konfliktům se starosty a obyvateli obcí, kteří s těžbou nesouhlasí a mají být omezeni stanovením chráněného ložiskového území.

Rozvoj jaderné energetiky označuje koncepcí za plán A pro českou energetiku. Na obnovitelné zdroje – které jsou přitom na rozdíl od jaderného paliva opravdu domácím zdrojem – pohlíží jako na málo významný doplněk. Přitom podle [expertní](#)

studie dokážou jen větrné elektrárny vyrobit stejné množství energie jako dva nové temelínské reaktory, jenže za šestinové náklady.

Surovinová politika také přehlíží nejdůležitější zdroj – energetickou a surovinovou efektivitu. Přitom například i konzervativní Mezinárodní energetická agentura (IEA) považuje energetickou efektivitu za hlavní „palivo“, na jehož využití je třeba se zaměřit. Doporučuje také České republice výrazně přidat v podpoře obnovitelných zdrojů. Evropská komise spolu s Evropským parlamentem a členskými státy EU zase připravují tzv. Balíček oběhového hospodářství. Cílem nových směrnic i národních zákonů bude výrazně omezit plýtvání surovinami a razantně zvýšit recyklaci odpadů.

Tisková zpráva ekologických organizací

Víra v jádro úlevu nepřinese

Česká republika není jedinou evropskou zemí, kde významná část elektřiny vzniká štěpením uranu. Vloni to bylo cirka třicet procent. Ale jsme jeden z mála států, který chce tento podíl v nejbližších desítkách let podstatně navyšovat na polovinu, jak říká vládou schválená státní energetická koncepce. Chceme se tak dostat na úroveň jaderné Francie, která naopak hodlá svoji atomovou závislost snižovat. Také na padesát procent. Je to ale realistické očekávání? Opravdu se bez jádra nedokážeme obejít?

Jaderný průmysl má u nás silně protežované postavení, které vychází z dlouhé historie a provázanosti s politikou. Málokdo už dnes ví, že socialistické Československo mělo svůj vlastní jaderný program, jehož výsledkem byl reaktor A1 v Jaslovských Bohunicích. Skončil neslavně po čtyřech letech provozu vážnou havárií s tavením paliva, která nás natrvalo zapsala do historie. Moc si to nepřipomínáme nejspíše také proto, že starosti se zamořenou elektrárnou zůstaly po rozdělení státu na Slovensku.

Dnešní čtyři již notně zastaralé sovětské reaktory VVER 440 v Dukovanech o celkovém výkonu 2040 MW zrovna prochází novým licencováním pro 30 let provozu. První z nich již od Státního úřadu pro jadernou bezpečnost dostal povolení na neurčito v rozporu se zažitou praxí licencovat reaktory vždy na deset let. Dá se tak předpokládat, že všechny budou provozovány přinejmenším do roku 2025, patrně však ještě o deset let později. A to přesto, že nemají ochranný plnotlaký kontejnment a další moderní bezpečnostní prvky.

Dva novější reaktory VVER 1000 v Temelíně, jejichž výkon byl navýšen na celkových 2133 MW, byly uvedeny do provozu v letech 2002-3 a ČEZ s nimi počítá určitě do poloviny století. Elektřina, kterou až doposud vyrobily, nás dostala na pozici jednoho z jejích největších světových vývozců. Což v plné nahotě ukázalo na grandiózně lživou argumentaci, se kterou bylo v devadesátých letech prosazováno dokončení obou v socialismu rozestavěných bloků. A byly to právě ekologické organizace v čele s Hnutím DUHA, které na argumentech dokazovaly, že nám elektřina chybět nebude a že Temelín není náhradou uhelných elektráren. Také dopředu velmi dobře odhadly, že stavba bude ve výsledku výrazně dražší a nebude postavena v naplánovaných termínech. Vše se vyplnilo.

Přesto, jak ukazují průzkumy CVVM, polovina české společnosti důvěřuje vládě v otázkách rozhodování o jaderné energetice, i když již opět v jakémsi dějinném deja vue zaznívají účelová tvrzení o nedostatku elektřiny, pokud nebudou nové reaktory, nutnosti snižovat emise cestou jádra nebo dochází k podceňování investičních nákladů jaderných zdrojů. Jaderný průmysl a jeho politici nejprve napřeli síly do prosazení dalších dvou reaktorů v Temelíně. Vybíral se dodavatel, probíhaly první kroky povolovacího procesu, ale ukázalo se, že stavba se bez masivní veřejné finanční podpory neobejde. Když v dubnu roku 2015 vláda odmítla dlouhodobě garantovat návratnost projektu, tendr na dodavatele bezprostředně poté ČEZ ukončil.

Ministři průmyslu a financí pak připravili strategii „Národní akční plán rozvoje jaderné energetiky v ČR“, jehož vznik byl stejně jako u státní energetické koncepce držen pod pokličkou. Odsouhlasení vládou v červnu 2015 odstartovalo přípravu výstavby čtyř nových reaktorů (dva se přednostně plánují v Dukovanech, ale dva další v Temelíně). Avšak klíčové rozhodnutí o formě a výši nezbytných garancí pro investora, bylo odsunuto až k horizontu roku 2025. Do té doby však může být,

jak uvádí dokument, utraceno až 32 miliard korun za přípravu a získání povolení obou projektů a budou vybráni investoři. Další rozhodování tak bude výrazně předurčeno hrozbou zmaření vložených nákladů na straně ČEZ, ale i budoucích dodavatelů, i když se ukáže realita: zbytečnost a ekonomická nenávratnost stavby nových reaktorů.

Plán rozvoje jaderné energetiky již nyní vychází z chybných ekonomických předpokladů, která nás v budoucnu mohou přijít velmi draho. Z několika zmiňme alespoň předpoklad investiční náročnosti výstavby nových bloků ve výši 4 500 EUR/kW. Rozhlédneme-li se, vidíme, že cena reaktorů EPR od AREVY v britském Hinkley Point či ve francouzském Flamanville dosahuje 6 500 EUR/kW, náklady na reaktory, které staví Westinghouse ve Vogtle v USA narostly již na bezmála 6 100 EUR/kW a investice do reaktorů v maďarském Paksu, které má dodat Rosatom, má být 5 200 EUR/kW. Přitom je jisté, že v roce 2025, kdy se má dodávka stvrdit, budou ceny o dost vyšší. Do konce loňského roku měla mít vláda na stole studii konkrétního způsobu výstavby nových jaderných bloků s vybraným obchodně-investičním modelem. Evidentně jde o problém, ono je těžké říci voličům, že nové jaderné dobrodružství nakonec tvrdě zaplatí ať již jako spotřebitelé elektřiny nebo daňoví poplatníci. Proto, ačkoliv již byly zahájeny rozhovory se šesti možnými dodavateli, nejspíše do voleb do Poslanecké sněmovny představu o financování neuvidíme.

Mezitím vláda činí další kroky ve prospěch jaderné energetiky – v novém atomovém zákoně zachovala nízkou odpovědnost provozovatelů za případnou jadernou škodu při havárii, zřídila stálý vládní výbor pro jadernou energetiku, jmenovala bývalého předsedu SÚJB Jána Štullera vládním zmocněncem a v novele stavebního zákona navrhla výraznou výjimku pro jaderná zařízení. Přestože jde o průmyslové stavby s potenciálně největšími dopady do života lidí v široké oblasti, mají získávat územní rozhodnutí jen na základě rámcových parametrů, bez znalosti, jaký reaktor se má na daném místě postavit.

Pravda, vedle akčních plánů rozvoje jaderné energetiky máme také schválené akční plány pro energetickou efektivitu či pro obnovitelné zdroje energie. Žádný vládní výbor, zmocněnec vlády, ani jiný „tah na branku“ tu ale v těchto oblastech vidět není a výsledky tomu odpovídají – zdaleka nevyužíváme potenciálů, které v obou oblastech máme. Lze jen spekulovat, zda za tažením proti obnovitelným zdrojům není obava z konkurence vůči tradiční fosilně-jaderné energetice. Stejně tak stále hlasitější vymezování se vůči evropské energetické legislativě, která má pomoci naplnit evropské klimatické cíle a postupně propojovat energetiku, jsou obvykle doprovázeny slovy o právu zvolit si vlastní energetický mix (a v něm jádro) a obhajobou národních zájmů.

Skutečným českým národním zájmem by pro nás i naše potomky mělo být radikálně modernizovat naši energetiku s jejími vysokými emisemi, plýtváním, centralizací a jen malým využitím obnovitelných zdrojů. Cesty k takové změně popsalo již několik studií. Patří k nim i Chytrá energie, kterou pro české nevládní

organizace propočel prestižní Wuppertalský institut. Čísla ukázala, že lze snížit konečnou spotřebu energie do poloviny století o čtyřicet procent oproti roku 2007 a to včetně snížení spotřeby elektřiny o třináct procent. Díky cílenému využití dostupného tuzemského potenciálu obnovitelných zdrojů bychom jimi měli být schopni pokrýt polovinu spotřeby primární energie, v sektoru elektroenergetiky pak z nich vyrobit více než devadesát procent. A to při velmi nadneseném očekávání růstu našeho hospodářství a samozřejmě bez toho, že bychom zatěžovali naše potomky stavbou dalších reaktorů a starostí o jejich odpady.

Zastaralý jaderný průmysl si našel velké téma, na němž dobře chytá hlasy pro svoji podporu. A to nezbytnost radikálně snížit emise skleníkových plynů. Pravda, ani jaderné elektrárny nejsou bezemisní, protože sama jejich výstavba a také těžba a zpracování uranu vyprodukuje nemálo skleníkových plynů, ale ve srovnání se spalováním uhlí je to nesrovnatelně méně. Problém je ve vysoké ceně, za kterou můžeme s větší efektivitou snížit spotřebu a postavit technologie využívající obnovitelné zdroje. Doložila to také nová analýza věnující se scénářům

vývoje naší energetiky do roku 2050, pomocí kterých bychom mohli dosáhnout nutného 80 % snížení emisí skleníkových plynů. Vypracoval ji Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu, který pracuje pod Národohospodářským ústavem AV ČR. Vládní referenční scénář – státní energetická koncepce i přes výrazný podíl jaderné energetiky emise v potřebné výši snížit nedovede. Ani další dva scénáře s jinak v čase rozloženým nasazením nových jaderných zdrojů. Avšak scénář, který volbu různých zdrojů nechává na tržních mechanismech s cílem minimalizovat výrobní náklady, jadernou energetiku vynechává a emise snižuje.

Dalším heslem novodobých budovatelů je energetická bezpečnost, přestože do závislosti na dovozu žene Českou republiku také jaderná energetika. Od roku 2011 pracují všechny atomové bloky ČEZ po deset let na výhradně ruské jaderné palivo. Celá třetina české elektřiny tedy závisí na jediném dodavateli z východu. Zatímco vládní energetická koncepce přiznává, že závislost na dovozech paliv vzroste na více než 70 procent, u Chytré energie bude náš život bezpečnější, protože více než 40 procent zdrojů bude domácích.

Energetická nezávislost má ale ještě jeden rozměr – svobodu odpoutat se od dominantních dodavatelů a získávat energii pro svoji domácnost nebo firmu někde blízko na svém objektu, pozemku nebo v obci. To dá prostor pro malé výrobce, někdy i komunitně propojené a spolupracující. To je cesta, kterou se vydaly státy na sever, západ a jih od nás. Pokud zvolíme tu, kterou protlačuje jaderný průmysl, budeme mít polovinu elektroenergetických zdrojů vysoce centralizovaných, která bude s tou svobodnější formou těžko kompatibilní. Naše budoucí směřování je tedy v našich rukách.

Edvard Sequens, psáno pro Sedmou generaci

Vládní výbor pro jádro – netransparentně o stamiliardách

V Dukovanech se konalo další zasedání vládou zřízeného Stálého výboru pro jadernou energetiku. Přestože se zabývá přípravou investice do nových reaktorů ve výši stamiliard korun s dopadem na veřejné rozpočty a peněženky obyvatel, provádí jeho jednání neobvyklá netransparentnost. Od letošního roku přestaly být z těchto zasedání zpracovávány zápisy, pořizovány místo nich jsou jen souhrnné závěry – tisková komuniké určená pro veřejnost. Vyplývá to z odpovědi Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) na žádosti Cally o zpřístupnění zápisů.

Vzhledem k tomu, že výbor má 10 stálých a 15 nestálých členů a jeho klíčovým úkolem je meziresortní koordinace orgánů státní správy a samosprávy při naplňování Národního akčního plánu rozvoje jaderné energetiky v ČR, lze si jen těžko představit smysluplnost této práce bez pořízení zápisu či záznamu s úkoly a termíny plnění apod.

Edvard Sequens

Výtah z úřední korespondence:

Calla 6. března 2017 požádala MPO podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím o zpřístupnění „Zápisu ze 3. jednání Stálého vládního výboru pro jadernou energetiku, které se konalo 19. ledna 2017.“

MPO 21 března 2017 tuto informaci odmítlo poskytnout s odůvodněním: „Třetí zasedání Stálého vládního výboru pro jadernou energetiku se uskutečnilo dne 19. ledna 2017. Zápis z 3. zasedání nebyl vyhotoven. Z tohoto zasedání byly zpracovány „Závěry z 3. zasedání stálého výboru pro jadernou energetiku“, které jsou zveřejněny způsobem umožňujícím dálkový přístup na webových stránkách ministerstva (<http://www.mpo.cz/cz/energetika/novy-jaderny-zdroj/zavery-z-3--zasedani-staleho-vyboru-pro-jadernou-energetiku--226632/>). Požadovaná informace neexistuje.“

Calla 27. března 2017 požádala MPO podle zákona č. 106/1999 Sb. o poskytnutí informací: „Kdo rozhodl a s jakým odůvodněním, že z jednání Stálého vládního výboru pro jadernou energetiku nebudou pořizovány zápisy? Jakým konkrétním způsobem jsou zaznamenávána přijatá rozhodnutí, úkoly, argumentace nebo zodpovědnosti za plnění rozhodnutí na těchto jednáních?“

MPO 7. dubna 2017 Calle sdělilo: „Podle informací ministerstva se Stálý výbor pro jadernou energetiku rozhodl zpracovávat a zveřejňovat z jednání souhrnné závěry.“

Platforma proti hlubinnému úložišti rokovala v Chanovicích

Shromáždění členů Platformy proti hlubinnému úložišti se tentokrát uskutečnilo v Chanovicích na další z lokalit ohrožených projektem hlubinného úložiště, kterou Správa úložišť začala nazývat Březový potok. Od říjnového setkání v Božejovicích posílili uskupení noví členové, na dnešní počet 34 (22 měst a obcí a 12 spolků ze všech původních sedmi lokalit).

Platforma proti hlubinnému úložišti vyjadřuje nespokojenost se způsobem hodnocení dopadů Aktualizace koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým palivem, které ignoruje požadavky MŽP na porovnání přínosů a rizik různých možností, jak naložit s vyhořelým palivem. Rovněž načasování veřejného projednání na samý závěr června do Prahy dává na vědomí lidem z lokalit vytipovaných pro úložiště, že o jejich názor ve skutečnosti velký zájem není. Platforma proto na svých webových stránkách www.platformaprotiulozisti.cz připraví pro všechny formulář pro zaslání připomínek.

Platforma se také rozhodla ustavit Vědecký výbor jako svůj poradní orgán a jmenovala jako jeho první členy geologa Mgr. Matěje Machka Ph.D., právníka Mgr. Pavla Douchu a přírodovědce Mgr. Daniela Vondrouše.

Členové Platformy proti hlubinnému úložišti se ostře ohrazují vůči novému konfrontačnímu stylu Správy úložišť radioaktivních odpadů, která formou inzerátů a dalších forem poskytuje obyvatelům dotčených lokalit i regionů zavádějící informace o argumentech odpůrců. Kdysi vzývaný dialog je tak hluboko pohřbíván jako nepotřebný krám brzdící stamilionové toky peněz odplývající z jaderného účtu.

Platforma proti hlubinnému úložišti usiluje o zastavení procesu vyhledávání hlubinného úložiště a celospolečenskou debatu o problému vyhořelého jaderného paliva a různých způsobech řešení. Připomíná, že pokud má být hledáno úložiště, musí jít o naprosto průhledný a otevřený postup, předem pak musí být jasná a srozumitelná kritéria výběru a přijaty zákony, které zajistí, aby obce i veřejnost mohly účinně hájit své oprávněné zájmy při rozhodování o nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

Koncepce nakládání s radioaktivními odpady: stát promarnil příležitost pro veřejnou debatu

Platforma proti hlubinnému úložišti považuje probíhající proces hodnocení vlivů [nové vládní Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem](#) na životní prostředí a zdraví lidí za zmařenou příležitost, jak otevřít potřebnou širší společenskou debatu o možnostech, jak naložit s dlouhodobě nebezpečným dědictvím jaderné energetiky. Taková veřejná diskuse a zhodnocení různých variant řešení tu zcela zásadně chybí. Celé čtyři roky od napsání koncepce (text byl finalizován již v červnu 2013) se Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) a Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) brání přerušit hledání a byť jen zvážit jinou možnost, než je rychlý výběr finální lokality pro hlubinné úložiště nejpozději v roce 2025 a jeho zprovoznění v roce 2065.

Platforma vnímá jako hlavní problémy hodnocení vlivů koncepce, že:

- Ministerstvo životního prostředí akceptuje [postup zpracovatelů vyhodnocení vlivů na životní prostředí](#), kteří zcela ignorovali [požadavek úřadu](#) na doplnění dalších uskutečnitelných variant nakládání s vyhořelým jaderným palivem a jejich komplexní zhodnocení. Dokonce ani nebyly porovnány dopady na životní prostředí u variant zmíněných ministerstvem již v koncepci – dlouhodobé skladování, přepracování vyhořelého paliva a rychlá cesta k úložišti (dnešní postup). Není tak vůbec zájem zvážit jiné možnosti.
- Hodnocená koncepce je již zastaralá, protože řada jejích cílů měla být plněna již v roce 2015 či o něco později a jiné ztratily smysl, například Pracovní skupina pro dialog o úložišti již přestala existovat. Důvodem není náročnost procesu hodnocení, ale liknavost zodpovědných státních úřadů. Také Evropská komise již 29. dubna 2016 vůči České republice zahájila výtýkácké řízení pro nesplnění směrnice 2011/70/EUROATOM o jaderných odpadech pro neexistenci národního plánu nakládání s radioaktivními odpady.

- Přestože Vyhodnocení dopadů na životní prostředí bylo dokončeno v lednu 2017, rozhodlo se Ministerstvo životního prostředí zveřejnit je až nyní. Dá se spekulovat, že z důvodu co nejmenší účasti veřejnosti (termín pro podání připomínek končí 3. července 2017), stejně jako veřejná část prvního kroku – zjišťovacího řízení přinesla termín 22. prosince 2015. Slova ředitele SÚRAO Slovák, že formy projednávání vyjdou vstříc obyvatelům v regionech, kterých se to nejvíce týká, se ukázala být nepravdivá. Řekl: „*Proběhnou veřejná slyšení ve všech dotčených krajích (Ústecký, Plzeňský, Jihočeský, Vysočina...).* Veřejná slyšení budou orientována hlavně na problematiku daného kraje. Budou mít formu Hyde Parku.“ Viz [zápis z jednání PS pro Dialog z 19. 11. 2015](#)

Abychom alespoň trochu eliminovali ignoraci státních úřadů, připravili jsme na webových stránkách www.platformaprotiulozisti.cz pro všechny zájemce formulář pro zasílání připomínek k vyhodnocení koncepce elektronickou formou.

Jiří Popelka, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „*Předložené hodnocení i samotná koncepce by měly být vráceny k přepracování a k řádné veřejné diskusi. To co předvádí zodpovědné státní úřady, je čistě formální proces se snahou co nejvíce ztížit účast veřejnosti. Ministerstvo průmyslu odmítá zastavit proces vyhledávání lokality s odůvodněním, že by ztratilo cenný čas a pak takto zmaří celé čtyři roky.*“

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

Návštěva Bavorska – výměna informací o hlubinném úložišti

Na pozvání spolku [BUND Naturschutz in Bayern e.V.](#) zastoupeného Karlem Haberzettlem a také starosty obce Thurmansbang Martina Behringera (zastupujícího [Bürgerinitiative gegen ein Atommüllendlager im Saldenburger Granit](#)) přijeli zástupci z Čech (za Callu Edvard Sequens) odprezentovat situaci hledání hlubinného úložiště v České republice.

Setkání se za českou stranu účastnili také starosta Josef Jirsa a místostarosta Karel Klozar z obce Maňovice. Za německou stranu se diskuze zúčastnili 2. starosta města Passau Urban Mangold a Eike Hallitzky z Passau za Stranu zelených (Grüne Bayern) a další zástupci spolku BUND Naturschutz.

Pan starosta Behringer za Občanskou iniciativu proti hlubinnému úložišti v Saldenburské žule shrnul tři milníky v německém procesu hledání úložiště. V roce 2016 dokončila německá parlamentní komise prověřování možností nakládání s jadernými odpady. Vydala doporučení k dalšímu postupu výběru lokalit a uvedla, podle jakých kritérií se mají vybírat. Mezi členy komise byly politikové spolkových i zemských, vědci, představitelé hospodářského sektoru a lidé z církví a ze společenských a environmentálních organizací, včetně spolku BUND. Do roku 2023 mají v určených lokalitách probíhat geologické průzkumy a do roku 2031 má být vybrána finální lokalita dle rozhodnutí Spolkového sněmu.

V úvahu připadá lokalita s 3,6 km² žuly nebo 6,6 km² jílu nebo 2,3 km² solných formací. Když bude mocnost geologické vrstvy menší než 100 metrů, použije se inženýrská bariera, která má zabránit průsaku radionuklidů z

úložiště po dalších milion let. Starosta Behringer se domnívá, že geologická kritéria budou v konečné fázi procesu potlačena (budou mít malou váhu), a podporuje stanovisko BUNDu, že by 100metrová mocnost podloží měla být zachována a nemělo by se tolik spoléhat na inženýrské bariéry. Pokud by byla vybrána jejich lokalita v Bavorsku, došlo by k zániku národního parku a okolí, říká starosta. Proto Občanská iniciativa apelovala na bavorskou ministryni životního prostředí, aby jejich lokalita nepostoupila do druhé fáze s hlubinnými vrty v období 2023-2031. Slib byl dán, ale i tak se občané obávají politického rozhodnutí na úkor jejich lokality, neboť okolní spolkové země vyvíjejí na Bavorsko tlak z důvodu jeho největší produkce jaderného odpadu.

Po přednášce a diskuzi následovala návštěva sídla spolku BUND Naturschutz u Passau a poté exkurze k bioplynce u vesničky Ratzing, která vytápí 12 domů (viz níže) a skleník (ze zbytkového tepla odcházejícího z domů, cca 55°C), ve kterém se pěstuje zelenina v rámci komunitou podporovaného zemědělství. To využívá asi 150 lidí z okolí platících každý 40 eur měsíčně; jednorázovým návštěvníkům se prodává 1kg zeleniny za 2 eura. Tip: pro řešení problému s plísní na rajčatech zkuste rozložit na zem kolem rajčat ovčí vlnu překrytou slámou, která se na podzim zkompostuje.

Bioplynka:

- Využívá hnůj od 130 ks hovězího dobytka (potřeba asi 250 krav, aby se chybějící část hnoje nemusela kompenzovat kukuřicí, siláží z kukuřičného zrna atp.). Na 90 kW vyrobené energie potřebuje bioplynka cca. 4,6 t siláže a 2,6 t hnoje/močůvky.

- Výkon motoru je 95k W. V létě ale uniká asi 40 % tepla, jak jede motor na stálý výkon, proto zvažují výrobu elektrické energie jen v případě potřeby, kterou zregulují a sladí v reakci na elektřinu ve špičce.

- Elektřinu prodávají s dotacemi za 26 centů/kW, plus bonus za KVET (kombinovanou výrobu elektřiny a tepla).

- Bez dotované výkupní ceny elektřiny zůstane bioplynka rentabilní, když bude dodávat dražší elektřinu ve špičce. Podporovanou výkupní cenu elektřiny mají do roku 2025, stavěli od r.2001, v roce 2005 postavili nový fermentor.

- Vyrobí 600 000 kWh ročně, což je na lokalitu moc, takže zvažují položit kabely k sousedům, ale jsou částečně limitováni pozemky EOnu, přes které vést kabely nelze (řeší se politicky na národní úrovni).

Jeden z domů patří Karlu Haberzettlovi z BUNDu, který nám popsal, jak u něj funguje vytápění (dům pro 4 dospělé a 2 děti s roční spotřebou 5100 kWh) v kombinaci s těmito zdroji:

- bioplynka (přivádí teplovodem o délce cca 450 m teplo 76-83°C, výměník tepla ho dodá do celého domu pomocí oběhového čerpadla, které bere 360 kWh ročně).

- fotovoltaika (3,5 kW, prodává do sítě ze 50 centů (bez dotací po roce 2018 pouze 3 centy, takže místo posílání elektřiny z PV do sítě ji bude využívat k zásobování domu. Doplní baterie. Po 20 letech jsou PV panely od Siemense s 20letým střídačem na 85% původního výkonu.

- kotel na olej (dřív spotřeboval ročně 2 000 litrů topného oleje, nyní 30 litrů na dva dny v případě odstavení bioplynky a nemožnosti využít solární elektřinu; bakterie Legionella v teplé vodě ničí ohřevem nad 65°C 3x do roka.

Olga Kališová

Neviditelní škůdci

Když se gymnaziálních studentů zeptám, zda se na základní škole učili o syslovi jako o polním škůdci, řada z nich přisvědčí. Když se však dále dotážu, jestli někdy slyšeli, můžou si hlavy ukrotit. A velmi podobně by na tom byla i generace jejich rodičů.

Zatímco dříve lidé sysly všemožně hubili, dnes se naopak snaží chránit jejich zbylé lokality, kterých u nás zbývá jen kolem třicítky. Celkem na nich žije kolem čtyř tisícovek těchto veverkaovitých hlodavců. Zjevný rozpor mezi učebnicovou pravdou a reálným stavem v krajině dosud některé paní učitelky na základních školách neřeší.

Jenže syslové by našim polím škodit nemohli, i kdyby moc chtěli. Jednak jejich (ne)početnost prostě významné hospodářské škody vylučuje sama o sobě, jednak dnes obývají zejména sportovní letiště, golfová hřiště, závodníště a dokonce i panelová sídliště nebo kemp. A to se pak na polích škodí těžko.

Jiří Řehounek

Co si myslíme o nebezpečích, která na ptáky číhají v lidských sídlech?

Většina lidí z řad odborníků i laické veřejnosti si dokáže představit, co všechno může ptákům ve městech hrozit. Česká společnost ornitologická ale chtěla získat přesnější představu o tom, jak veřejnost hodnotí jednotlivá nebezpečí. Na začátku roku proto oslovila veřejnost s prosbou o vyplnění krátkého dotazníku na téma „Co hrozí ptákům v sídlech?“. Konkrétně se ČSO ptala respondentů co je podle nich pro ptáky vůbec největší nebezpečí, co naopak vnímají jako nejmenší hrozbu, a také nakolik se o této problematice mluví.

Dotazník vyplnilo přes 1 500 respondentů, což je poměrně velký vzorek pro to, abychom si udělali o postojích veřejnosti ucelený obraz. Mezi odpověďmi byla víceméně rovnoměrně zastoupena obě pohlaví a všechny věkové skupiny nad 18 let. Nejedná se sice o statisticky reprezentativní vzorek a zjištěné postoje nelze zobecnit pro celé Česko, protože vypovídají o názorech lidí, kteří mají k ptákům nebo ochraně přírody obecně kladný vztah. Právě tito lidé se zájmem o přírodu ale hrají při její ochraně významnou roli.

Jako nejzávažnější problém pro ptáky v sídlech vidí většina dotázaných úbytek zeleně (40 %). Druhým nejpálčivějším problémem jsou podle veřejnosti kolize se skleněnými plochami (20 %) a často byly uváděny i střety s dopravními prostředky, ztráta hnízdních příležitostí a domácí mazlíčci (vše po 11 %). Všechna tato rizika jsou bez debat pro ptáky nebezpečná, i když převaha odpovědi „úbytek zeleně“ je trochu překvapující – jakkoli se jedná zejména ve větších městech o problém. Vliv přítomnosti zeleně na druhovou pestrost ptáků ve městech není jednoznačný a silně fragmentovaná a různorodá městská krajina může dokonce poskytovat více hnízdních příležitostí, než relativně stejnorodá přírodní krajina.

Jako problematické se ukázalo téma domácích mazlíčků. Ačkoli z vědecké studie ze Spojených států vycházejí kočky dokonce jako největší hrozba pro ptáky a nárazy do skel nebo střety s dopravou jsou až za

nimi, řada lidí stále považuje domácí mazlíčky za nedotknutelné a jakoukoli jejich kritiku si příliš nepřipouští. Naopak častý byl názor, že problémem je predace krkavcovitými ptáky, byť tato odpověď nebyla v dotazníku výslovně uvedena a pro městské ptáky nepředstavuje tak velkou hrozbu.

Zajímavým zjištěním je, že pokud mají lidé jednotlivá nebezpečí označovat jako ve škole, rozdíly jsou minimální – úbytek zeleně by dostal čtyřku, ztráta hnízdních příležitostí by dostala 3– a přímé pronásledování lidmi, které je považováno za nejméně závažné nebezpečí, by dostalo 2–.

Pokud vezmeme v úvahu, že jsme dotazníkem oslovili především ty, kteří již byli našimi příznivci nebo přáteli přírody obecně, informovanost o nebezpečích, která hrozí ptákům, je velmi malá. Zdaleka nejlépe medializovaným tématem jsou kolize ptáků se skleněnými plochami, které v médiích nebo na sociálních sítích zaznamenala necelá čtvrtina dotázaných. Doprava a lov zdivočelými mazlíčky v médiích zaznamenala méně než desetina respondentů.

Vzhledem k tomu, že se v ČSO dlouhodobě věnujeme problematice kolizí se skly, nechali jsme respondenty ohodnotit pět fotografií skleněných ploch s různou úrovní zabezpečení – od plně nefunkčních černých siluet až po hustý polep. Překvapivě, rozdíly v hodnocení byly minimální. Velkou výzvou ČSO je proto vyvrátit mýtus, že černá silueta ptáka odplaší a ochrání ho tak před střetem se sklem a naopak poukázat na vhodné způsoby zabezpečení, která skutečně fungují – jako je například husté polepení skleněných ploch.

Poslední část dotazníku se zaměřila na obecná tvrzení, se kterými se často setkáváme při debatách o ptácích ve městech a jejich ochraně. Příjemným zjištěním je, že prakticky všichni dotázaní souhlasí s tím, že ochrana ptáků ve městech (a nejen volné krajině) má smysl – pouhá desetina dotázaných si myslí, že je bezpředmětná. Stejný podíl dotázaných se domnívá, že opatření na ochranu jsou složitá a nákladná.

Ačkoli znalost škály různých rizik, která pro ptáky představují lidská sídla, odpovídá u veřejnosti tomu, jak se na problematiku dívá i ČSO, existují jen velmi malé rozdíly v tom, jak jsou lidmi hodnocena jednotlivá rizika z hlediska své závažnosti. Dále přetrvávají i některé mýty, které je potřeba vyvracet – zejména to, že černá silueta plaší ptáky. Proto se nyní ČSO zaměří na informování o všech hrozbách, které pro ptáky představují lidská sídla a věnovat se bude i jejich možným řešením.

Zbyněk Janoška, ČSO (převzato z webu ČSO)

Jaro 2017: Bezprecedentní množství otrávených ptáků. Pes, který zatočí s traviči, už se cvičí.

Za první čtyři měsíce letošního roku našli ornitologové 18 otrávených dravců, většinou extrémně vzácných a ohrožených druhů. Vůbec poprvé se otrávil i dva orli královští a dále čtyři orli mořští a dva luňáci červení. Jednotlivé případy vyšetřuje policie a současně v ČSO vznikla specializovaná „psí jednotka“, jejímž úkolem je zintenzivnit pátrání po travičích.

„Takové množství otrav nepamatuji od roku 2000, kdy jsme začali ptačí kriminalitu sledovat,“ říká Zdeněk Vermouzek, ředitel ČSO. Právě on stál před 17 lety u zrodu programu Volná křídla a webu karbofuran.cz, díky nimž mají ornitologové přehled o zastřelených, otrávených a jinak nelegálně usmrčených ptácích. „Přitom se dozvídáme jen o nepatrném množství toho, co se v přírodě skutečně děje. Dopad trávení na populace dravců musí být ohromný.“

Pokládání otrávených návnad je nejen nelegální, ale i velice krutou metodou likvidace nepohodlných živočichů. Traviči nejčastěji používají karbofuran, nervový

jed, po jehož požití hynou zvířata v křečích za plného vědomí udušením. Karbofuran je extrémně silný jed, nebezpečný i pro člověka. Jeho používání i skladování je v Evropě zakázáno od roku 2008.

Nelegálně položené otrávené návnady se objevují i v ostatních evropských zemích. Maďarští ornitologové s úspěchem vyzkoušeli použití speciálně cvičeného psa, který dokáže najít návnady i otrávené ptáky a zvířata v terénu, třeba i v hustém křoví nebo zaorané pod zem. Ke stejnému účelu se nyní u nás cvičí Chesapeake bay retrívr jménem Sam. Cvičitelka Klára Hlubocká, která má po měsíci za sebou již několik ostrých akcí, k tomu říká: *„Sam je zkušený záchranářský pes. Dosud hledal jen lidi, ale zná techniku hledání a potřebuje se jen doučit, co přesně mi má ohlásit. Vycvičený bude již na konci léta, takže na podzimní travičskou sezónu budeme plně připravení. Největším oříškem je, aby se Sam za žádnou cenu ani nedotkl návnady. I jedno neopatrné olíznutí by jej totiž mohlo stát život.“*

Nález otráveného ptáka je ale jen prvním krokem. Na něj musí navázat odpovědný přístup vyšetřovatelů, především Policie České republiky, v jejichž kompetenci je dopadení pachatelů. Traviči se totiž dopouštějí hned několika trestných činů současně: od pytláctví a neoprávněného nakládání s ohroženými druhy až po týrání a obecné ohrožení. Podle okolností hrozí za takové činy až osm let vězení, v případě obecného ohrožení ještě více. Zda a jakých postihů se ale traviči dočkají, záleží právě na vyšetřujících orgánech.

„Naše možnosti jsou jen o malinko větší, než možnosti kteréhokoli občana,“ vysvětluje Vermouzek. „Společně s Policejním prezídiem, Českou inspekcí životního prostředí, Státní veterinární správou, Ministerstvem životního prostředí a dalšími institucemi proto připravujeme společnou podrobnou metodiku vyšetřování, aby byly jasně rozdělené kompetence a odpovědnosti, aby každý přesně věděl, jak má v kterém případě postupovat. Jsem pevně přesvědčen, že společným úsilím se brzy podaří některého traviče usvědčit a exemplárně potrestat. Mnohem lepší by ale bylo, kdyby lidé dostali rozum a takové středověké metody, jako je trávení, přestali používat úplně.“

Ornitologové věří, že se tomuto cíli alespoň přiblíží v následujících pěti letech, po které poběží mezinárodní projekt PannonEagle Life. Právě díky němu mohou sdílet zkušenosti a učit se nové postupy od zahraničních kolegů.

Tisková zpráva ČSO

„V lomu ČSA máme 950 milionů tun vysoce kvalitního uhlí. Nad oblastí těžby ve třetí etapě ale stojí Chemopetrol, ten je přitom v soukromém vlastnictví PK Orlen. O druhé etapě se má jednat znovu po roce 2019, takže to je ještě otevřené. Nerozumím moc postoji některých místních. Starosta Nové Vsi mi říkal: „Proč se ti lidé nemohou přestěhovat sem k nám nahoru?“ Bylo by od nás nezodpovědné uhlí zarazit úplně. Měly by to rozhodnout budoucí generace. Věřím, že ho využívat budou, protože nic jiného nemáme. Z geopolitického hlediska je uhlí důležité.“

Vladimír Vlk, energetický expert ČSSD, poradce ministra průmyslu a obchodu, (z článku Expert ČSSD: Poslanci energetice nerozumí, <https://uhli.cz/expert-cssd-poslanci-energetice-nerozumi/>, 22. 5. 2017)

Výsledky ankety „Ropák 2016“

Celkem 95 členů nezávislé Komise ze 107 rozhodlo o vítězi 25. ročníku ankety „Ropák roku 2016“ o antiekoologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí). Stal se jím ministr dopravy Dan Ťok s 276 body. Nyní se podíváme na další umístěné.

2) Ing. Karla Šlechtová, ministryně pro místní rozvoj – Česká republika (270 bodů)

- za zodpovědnost při přípravě a prosazování novely stavebního zákona, která v rozporu s programovým prohlášením vlády z února 2014 omezí práva občanů na efektivní účast při rozhodování úřadů o stavbách s vlivem na životní prostředí, neboť se mj. omezuje možnost posouzení různých variant stavby, má se zrušit ekologické veřejné projednání stavby a vypracování ekologického posudku, spolky vzniklé do tří let by pro účast v územním či ve stavebním řízení musely předložit 500 podpisů, ačkoliv nyní je potřeba jen 200 podpisů, a veřejnost se nebude moci vyjádřit ke kácení dřevin ve správním řízení, ale jen k závaznému stanovisku jako jednomu z mnoha podkladů územního či stavebního řízení.

3) Ing. Marian Jurečka, zastupitel Olomouckého kraje, ministr zemědělství a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (KDU-ČSL) – Olomoucký kraj, Královéhradecký kraj, Česká republika (173 bodů)

- za podporu výstavby protipovodňové vodní nádrže Skalička na Bečvě za 2,7 miliardy korun, a to i přes důrazný odpor Ministerstva životního prostředí z června 2016, neboť podle souhlasného stanoviska SEA z prosince 2015 ke koncepci „Plán zvládnutí povodňových rizik v povodí Dunaje“ je přípustnou variantou jen výstavba suché nádrže, nikoliv vodní nádrže, takže nedošlo k řádnému posouzení jiných variant jako je nezávislými odborníky předložený boční poldr za cca 1 miliardu korun se stejnou kapacitou pro zadržení povodňových vod, který by zachoval tok poslední štěrkonosné řeky v ČR, a to bez rizika razantních změn hladiny podzemních vod a zvýšené vodní eroze břehů a dále i bez zničení cenných lužních lesů a dalších říčních ekosystémů, včetně území NATURA 2000 s názvem Hustopeče – Štěrkač,

- za podporu výstavby vodní nádrže Zdobnice-Pěčín umístěné v I. a II. zóně CHKO Orlické hory za 11 miliard korun, která by si vyžádala demolici několika desítek budov, ačkoliv její potřebnost je sporná a proti slibům Ministerstva zemědělství nebyly prověřeny přírodě šetrná řešení, které by zajistily zdroje pitné vody,

- za přípravu novely zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, která má usnadnit lov přemnožené zvěře tím, že se zjednoduší vydávání zákazu vstupu veřejnosti do volné krajiny, tzn. i bez předchozího projednání s vlastníky pozemků a na neomezeně dlouhou dobu, a dále se má zvýšit pokuta za porušení tohoto zákazu z 10 na 30 tisíc korun: v roce 2017 byla sice novela předložena do Poslanecké sněmovny s řadou změn,

nicméně bez uspokojivého vyřešení tohoto nerovného vztahu mezi uživateli honiteb, tj. myslivci, a vlastníky pozemků, včetně návštěvníků lesa, kteří pobytem v něm vyjadřují svůj pozitivní vztah k přírodě.

4) RNDr. Jan Hodovský, generální ředitel Povodí Moravy, s. p. – Jihomoravský kraj + Kraj Vysočina (119 bodů)

- za obhajobu technicko-ekonomické studie k vodnímu dílu Čučice na řece Oslavě o objemu 53 miliónů m³ vody za cca 670 tisíc korun zadané v září 2015 bez pověření Ministerstva zemědělství, což znamená výstavbu přehrady délky 12 km s výškou hráze 63 metrů za cca 13 miliard korun, jejímž účelem je záloha pitné vody, vody pro nové bloky v Jaderné elektrárně Dukovany a pro závlahy v době sucha, ačkoliv by zatopením cca 443 hektarů území zařazeného do přírodní rezervace byly zničeny stovky chat s rekreačním zázemím a také biotopy téměř 110 zvláště chráněných druhů organismů i s evropsky chráněnou lokalitou Údolí Oslavy a Chvojnice, přičemž petici proti přehradě do konce roku 2016 podepsalo asi 24 tisíc občanů a dotčené obce žádají vyřazení přehrady z Generelu lokalit pro akumulaci povrchových vod: po jeho odvolání v prosinci 2016 ministrem zemědělství nové vedení Povodí Moravy v lednu 2017 oznámilo, že výstavba přehrady není zatím aktuální.

5) Mgr. Richard Brabec, ministr životního prostředí a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (hnutí ANO) – Ústecký kraj, Česká republika (113 bodů)

- za politickou podporu výstavby jezu u Děčína v chráněném území NATURA 2000 za 4,2 mld. korun, ačkoliv z ekologického hlediska jde v rámci Evropy o jedinečnou lokalitu a dosud chybí souhlasné závazné stanovisko EIA, které by prokázalo, že jez je skutečně z pohledu ochrany přírody přípustný a že neexistuje jiný způsob případné snahy na zlepšení plavebních podmínek na Labi než stavbou jezu,

- za zodpovědnost při přípravě novely zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, kterou se uměle včleněným § 23a pro účelově vybraných devět dopravních staveb z celkových 98 v hodnotě 130 miliard korun stanovila výjimka z provedení nového hodnocení vlivů na životní prostředí, neboť tyto stavby byly posouzeny podle dávno neplatného zákona č. 244/1992 Sb., který nebyl v souladu s evropskou směrnicí EIA, takže hodnocení provede jen samo MŽP bez účasti široké veřejnosti, která se tak v rámci celého procesu nebude moci ke stavbě vyjadřovat a ani navrhopvat k posouzení jiné varianty,

- za přípravu nového zákona o odpadech, který by z důvodu nekoncepčních změn podmínek pro skládkování reálně vyvolal přesun komunálního odpadu do drahých a ekologicky rizikových spaloven, namísto snahy o další zvyšování jejich separace a recyklace, přičemž Legislativní rada vlády v lednu 2017 doporučila návrh zákona přepracovat.

6) Ing. Alena Vitásková, předsedkyně Energetického regulačního úřadu – Česká republika (111 bodů)

- za hlavní zodpovědnost při přípravě návrhu nových tarifů spotřeby elektřiny, které by značným zvýšením paušální platby za hodnotu jističe mohly snížit zájem spotřebitelů na šetření elektřinou a současně by znevýhodňovaly provozovatele malých fotovoltaických zařízení, přičemž po rozsáhlé kritice veřejnosti byl plán na úpravu těchto tarifů zatím odložen.

7) RNDr. Petr Kubala, generální ředitel Povodí Vltavy, s. p. – Středočeský kraj (108 bodů)

- za podporu a rozvíjení plánu na výstavbu protipovodňové hráze na Berounce mezi Skryjemi a Plzní v části CHKO Křivoklátsko, přestože tato myšlenka byla v minulosti již několikrát zamítnuta, neboť stavba by kromě vysokých investičních nákladů způsobila narušení krajinného rázu území s meandrující řekou a pravidelné poškozování cenných biotopů v zátopové oblasti, takže efektivnější by spíše byla realizace dílčích opatření na zvýšení retence srážkových vod v povodích hlavních přítoků a dílčí protierozní opatření: díky silnému odporu veřejnosti a řady starostů vedení Povodí Vltavy od záměru v červenci 2016 ustoupilo.

8) Mgr. Evžen Doležal, ředitel odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence Ministerstva životního prostředí – Ústecký kraj (69 bodů)

- za (třetí) vrácení dokumentace o hodnocení vlivů jezu u Děčína za cca 4,2 mld. korun na životní prostředí v září 2016 s 9 podmínkami, ačkoliv mělo být spíše vydáno nesouhlasné závazné stanovisko EIA, neboť proces hodnocení probíhá 11 let a již se utratilo více než 600 miliónů korun, aniž bylo nezávislými posudky

přesvědčivě prokázáno, že stavba je dopravně skutečně potřebná, finančně efektivní a ekologicky přípustná, zvláště když se nachází v evropsky chráněném území NATURA 2000 s velkými riziky nevratného rozvrácení unikátního říčního ekosystému s obnaženými štěrkovými břehy a narušení biotopu bobrů a lososů v ČR a v SRN, přičemž dokumentace EIA byla MŽP vrácena již v květnu 2011 a v květnu 2012.

9) Ing. Luboš Průcha, pověřený vedením odboru regionálního rozvoje, ÚP, stavebního řádu a investic Krajského úřadu Jihočeského kraje – Plzeňský kraj (48 bodů)

- za druhé vydání územního rozhodnutí v červenci 2016 pro velkokapacitní spalovnu komunálních odpadů v Chotíkově u Plzně za cca 2 miliardy korun s roční kapacitou 95 tisíc tun odpadů, které Krajský soud v Plzni v únoru 2017 opět pro nezákonnost zrušil, neboť nebyl proveden přezkum tří závazných stanovisek, včetně vlivů na životní prostředí a na kvalitu ovzduší, takže dosud nebyly veřejně posouzeny ani jiné varianty odstraňování odpadů, například bez spalovny s použitím zařízení pro mechanicko-biologickou úpravu odpadů a s lepším systémem jejich sběru, třídění a recyklace, přičemž od srpna 2016 probíhá ve spalovně roční zkušební spalování odpadů, přestože stále chybí pravomocné územní i stavební rozhodnutí.

10) Ing. Josef Hejduk, vedoucí odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Pardubického kraje – Pardubický kraj (33 bodů)

- za povolení výjimky ke škodlivému zásahu do biotopů 10 zvláště chráněných druhů živočichů v srpnu 2016 pro modernizaci plavebního stupně Srnojedy na Labi, kterou Ministerstvo životního prostředí v únoru 2017 pro nezákonnost zrušilo, neboť nebylo doloženo, jak a kdy bude vytvořeno ekologicky vhodné a dlouhodobě udržitelné náhradní pobřeží řeky a dále chyběl projekt náhradní výsadby nových dřevin.

11) Ing. Radek Štejnár, starosta Jirkova (ČSSD) – Ústecký kraj (25 bodů)

- za významný podíl na plánu zrušit bezemisní trolejbusovou dopravu v Jirkově a její nahrazení ekologicky méně příznivými autobusy se spalovacími motory od 1. 1. 2017, čímž dochází i k ohrožení provozování trolejbusů v sousedním Chomutově, který je součástí společného dopravního podniku, přičemž trolejbusová doprava byla v Jirkově zavedena v roce 1995 právě s cílem snížit vysoké znečištění ovzduší: rozhodnutí zastupitelstva se nakonec podařilo zvrátit a trolejbusy se v Jirkově provozují i po 1. 1. 2017.

12) Ing. Jan Filgas, vedoucí oddělení ochrany přírody a zemědělství Krajského úřadu Moravskoslezského kraje – Moravskoslezský kraj (21 bodů)

- za povolení výjimky ke škodlivému zásahu do biotopů 33 zvláště chráněných druhů živočichů v dubnu 2016 pro stavbu mimoúrovňové křižovatky Nošovice na dálnici D48 u Frýdku-Místku, kterou Ministerstvo životního prostředí v říjnu 2016 pro nezákonnost zrušilo, neboť nebylo doloženo, zda tuto obrovskou křižovatku nelze umístit mimo regionální migrační koridor a významný krajinný prvek, zda navrhovaná zmírňující opatření jsou skutečně reálná a zda vůbec existují vhodné náhradní biotopy v okolí.

Kdo a s čím se umístil v anketě Zelená perla 2016 Vám přineseme v příštím čísle Ďáblíka.

Nekálejte na změny klimatu, vzkázali politikům Greenpeace

Aktivisté Greenpeace 5. června ráno protestovali před americkou ambasádou v Praze proti rozhodnutí prezidenta Donalda Trumpa vystoupit z Pařížské klimatické dohody. Pět lidí v maskách Trumpa se staženými kalhoty trůnilo na záchodových mísách, zatímco další roztáhli před velvyslanectvím anglický transparent "GIVE SHIT ABOUT CLIMATE CHANGE" (česky Nekálejte na změny klimatu). Happeningem vyzvali nejen americké, ale hlavně české politiky, aby na rozdíl od Trumpa nekáleli na světové klima.

Již během nedávného summitu G7 vyzvaly amerického prezidenta významné evropské státy spolu s Kanadou a Japonskem, aby si svoje rozhodnutí rozmyslel. Po čtvrtěčním vystoupení ze zahrady Bílého

domu se pak na Trumpa snesla vlna kritiky. Evropská unie ve společném prohlášení s Čínou potvrdily, že své závazky dodrží. Přidalo se k nim i Rusko a o něco později také Francie s Indii.

Lukáš Hrábek, tiskový mluvčí Greenpeace ČR, řekl: *“Poté, co prezident Trump oznámil svůj záměr vystoupit z klimatické dohody, schytl kritiku ze všech stran. Již dnes je jasné, že prakticky všichni, kromě Trumpa, budou dál pracovat na zmírnění změn klimatu, ať už si o nich americký prezident myslí cokoli. Taková silná reakce by konečně mohla přimět i české poslance, aby místo otálení a obstrukcí konečně schválili ratifikaci Pařížské klimatické dohody v Poslanecké sněmovně.”*

Pařížská dohoda poskytuje rámec pro globální řešení klimatické změny a je napsána tak, aby ji nezničil odchod ani tak silného hráče, jako jsou USA. Po odstoupení USA z mezinárodní spolupráce na snižování emisí je však pro EU a Česko nyní nutnost omezit závislost na fosilních palivech ještě akutnější.

Trumpovo rozhodnutí nemusí mít nakonec velký dopad ani v USA. Samotné odstoupení od Pařížské klimatické dohody totiž začne platit až za 4 roky a vůbec neznamená, že USA přestanou snižovat emise skleníkových plynů. Již nyní se část amerických států, měst a institucí zavázala, že v úsilí zmírnit klimatické změny a finančně přispívat zemím, které jsou jimi ohrožené, budou pokračovat nezávisle na názoru svého prezidenta. Koalici uvědomělých vedou státy Kalifornie, Washington a New York, minimálně dalších sedm států zvažuje, že se k nim přidá. Dodržovat cíle klimatické dohody se také zavázalo už přes 80 starostů velkých amerických měst.

Navzdory Trumpovým tvrzením o záchraně pracovních míst bude průmysl postavený na fosilních palivech stále méně konkurenceschopný, a to i v USA. Uhelové elektrárny již nyní čelí místním protestům kvůli znečišťování životního prostředí, jež způsobují. S rostoucí dostupností obnovitelných zdrojů energie se navíc těžba a spalování uhlí prodražuje.

Tisková zpráva Greenpeace

ZOO Dvůr Králové se podílela na vzniku zahraničního dokumentu o nejhrozenějších zvířatech planety

Ve čtvrtek 4. května proběhla v Torontu mezinárodní premiéra nového dokumentárního filmu režisérky Kate Brooks *The Last Animals* (Poslední zvířata). Snímek, který vznikl ve spolupráci s dvorskou zootekou, zachycuje vyběhnutí velkých afrických savců, jako jsou nosorožci a sloni, a snahy o jejich záchranu. Součástí filmu je tak i příběh posledních severních bílých nosorožců, kteří patří ZOO Dvůr Králové.

Po tři roky Kate Brooks, uznávaná fotografka a režisérka, společně se svým týmem sledovala osudy zvířat, která jsou kvůli lidem ohrožena vyhynutím. Její práce se tak soustředila i na severní bílé nosorožce, jichž na světě zbývají už jen poslední tři jedinci. Příčinou jejich mimořádně kritické situace je nelegální obchod s nosorožčí rohovinou.

„Během natáčení jsem hodně cestovala a měla tak možnost poznat řadu zapálených ochranářů, vědců a aktivistů, kteří pomáhají ohroženým zvířatům. Poznala jsem i často opomíjené rangery v rezervacích, kteří

každý den riskují své životy pro ochranu zvířat před pytláky. Mým největším přáním je, aby snímek pomohl omezit nelegální obchod s ohroženými druhy a dostal jejich tíživou situaci do povědomí lidí," říká režisérka Kate Brooks.

V době zahájení prací na filmu The Last Animals bylo na světě ještě sedm severních bílých nosorožců. V současné době zbývají v keňské Ol Pejetě poslední tři zvířata, která sem v roce 2009 převezla dvorská zoo v naději, že v přirozenějších podmínkách bude jejich reprodukce probíhat rychleji.

„Jsem rád, že díky tomuto filmu se o příběhu severních bílých nosorožců dozvedí zase další lidé. V současné době jsou tato zvířata nejohroženějšími savci na planetě, kterým můžeme pomoci přežít už jen pomocí technik umělé reprodukce. Na tom naše zoo dlouhodobě spolupracuje s experty z celého světa, avšak je to proces časově i finančně velmi náročný. Bylo by skvělé, pokud bychom smutný osud severních bílých nosorožců dokázali přijmout jako varování a nedopustili, aby další divoká zvířata žijící ve volné přírodě vyhynula kvůli lidské marnotratnosti a sobectví,“ říká vedoucí zahraničních projektů ZOO Dvůr Králové Jan Stejskal.

Tisková zpráva ZOO Dvůr Králové (redakčně kráceno)

ČR odmítá, aby Evropská unie snížila množství odpadů a podporovala opakované používání výrobků

Ambiciózní balíček pro oběhové hospodářství přijatý Evropskou komisí mění odpadové směrnice tak, aby posunuly Evropu k oběhovému hospodářství. Evropský parlament v březnu navrhl cíle balíčku ještě zpřísnit. Ekologické organizace však mají k dispozici informace, že členské země Unie budou na svém květnovém jednání hájit dosavadní praxi a požadovat zpomalení přechodu k oběhovému hospodářství. Ten má přitom podpořit globální konkurenceschopnost kontinentu, udržitelný hospodářský rozvoj a vytvořit nové pracovní příležitosti. Evropské organizace, jichž je Hnutí DUHA členem, zpracovaly mapu postojů zemí EU

včetně ČR. Je k dispozici [zde](#).

Ekologické organizace poukazují na netransparentní jednání zástupců členských zemí Rady EU. Lidé se většinou dozví jen to, jaký je skutečný postoj členských zemí při jednání Rady. Veřejnost však není seznámena s žádnými podklady pro její rozhodnutí. Na rozdíl od pozměňovacích návrhů a hlasování v Evropském parlamentu, kde jsou diskuse zaznamenávány a veřejně dostupné, probíhají jednání zástupců členských zemí v Radě EU za zavřenými dveřmi. Poté, co si postoj k balíčku pro oběhové hospodářství ujasní zástupci členských zemí v Radě EU, se bude hledat shoda mezi Evropskou komisí, Evropským parlamentem a Radou EU.

Konečná verze balíčku by měla být příští vládě hlavním podkladem pro přípravu nového odpadového zákona. Přepsat se budou muset také všechny čerstvé krajské plány odpadového hospodářství i plán národní, protože nepočítají s vysokou mírou recyklace. Hnutí DUHA při jejich tvorbě opakovaně varovalo,

že hluboce zaostávají za evropským trendem. Česká republika třídí a recykluje pouze 36 % komunálních odpadů, zatímco průměr v EU je 44 % a úspěšné státy recyklují kolem 60 %. Nyní diskutovaný plán Evropské komise navrhuje zvýšit recyklaci v EU na 60 % v roce 2025 a na 65 % do 2030, přičemž europoslanci schválili cíl recyklovat v roce 2030 až 70%.

„Konkrétními cíli pro snížení množství odpadů a vysokou mírou recyklace a opakovaného použití může Evropa do roku 2030 vytvořit 870 tisíc nových pracovních míst a ušetřit 414 milionů tun emisí CO2. Většinu nových pracovních míst i uspořené emisí má přinést opakované použití výrobků. Jakékoli cíle pro prevenci odpadů a opakované používání výrobků však Česká republika odmítá. S cíli recyklace komunálních odpadů navrženými Evropskou komisí však souhlasí. Nicméně veřejná diskuse se k tomu nevedla a podklady i argumenty chybějí. Ekologické organizace poukazují na naprosto netransparentní jednání zástupců členských zemí. Evropská unie má problém s transparentností při přijímání rozhodnutí při jednání zástupců vlád členských zemí v Radě EU. Problém není „někde v Bruselu“, ale přímo u nás,“ říká Ivo Kropáček, odpadový expert Hnutí DUHA.

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně upraveno)

Od kolostavu k vizi

Už v roce 2010 začala Calla upozorňovat českobudějovické politiky na nedůstojný stav parkování kol před nádražní budovou. A situace se po sedmi letech příliš nezměnila. Je třeba ocenit nový kolostav, jeho kapacita však není dostačující (jak vidíte i na fotografii). Důstojné a bezpečné parkování kol před hlavním nádražím by mělo být v krajském městě samozřejmostí. A nová parkovací místa pro auta ukazují, že prostorové možnosti by tu byly.

Nějakou vizi by samozřejmě potřeboval celý přednádražní prostor. Je třeba uznat, že třeba situace chodců se pomalu zlepšuje. Mezi zastávkami MHD u Mercury centra a nádražím existuje nový přechod, který umožňuje (po dlouhém čekání na zelenou) přejít Nádražní ulici po povrchu země. Rodiče s kočárky už tedy nemusejí ujít skoro půl kilometru, aby bezpečně, legálně a bezbariérově přešli na protější stranu Nádražní ulice. Zastávky některých spojů MHD se také přesunuly přímo před nádražní budovou.

Když jsem v druhé polovině 90. let studoval v Olomouci, začínalo se tam živě diskutovat o podobě přednádražního prostoru. Hlasy volající po větší vstřícnosti ke slabším „účastníkům silničního provozu“ byly tehdy považovány za mírně řečeno avantgardní. Když jsem však po několika letech přijel do města svých studií, nestačil jsem se divit. A divili by se jistě i budějovičtí radní, jak se dá přednádraží změnit v pohodlný přestupní uzel na městskou hromadnou dopravu a přitom z něj udělat přátelský prostor pro pěší.

V Českých Budějovicích, kde by chtěl žít každý, jsme prozatím skončili novým přechodem pro chodce. Architektonická kreativita se však v okolí budějovického nádraží zjevně vybila přesunem autobusového nádraží na střechu veskrze komerčního Mercury centra. Možná by to chtělo oslovit renomovaný

architektonický tým (jako to udělala Praha v případě Magistrály) nebo rovnou vypsat architektonickou soutěž. A nemusela by se omezovat jenom na okolí nádražní budovy.

Jiří Řehounek

Výletní rozcestník šetrné turistiky Enviroskop zahajuje letošní sezónu

Krajská síť environmentálních center Krasec, z. s. dnes spouští finální verzi webových stránek enviroskop.cz, které nabízí několik stovek výletů za přírodou, krajinou a zdravým životním stylem napříč Jihočeským krajem. Web doprovází mobilní aplikace Enviroskop a stejnojmenná stránka na nejvyužívanější sociální síti, která bude svým fanouškům každý týden od tohoto prodlouženého víkendu nabízet výlet dle aktuálního dění či počasí. Spuštění Enviroskopu si organizace nadělila k 10. narozeninám, které letos slaví.

Enviroskop to je první český průvodce „zelenou“ turistikou. Jedná se o stejnojmenné webové stránky a volně stažitelnou mobilní aplikaci, kde zájemci o šetrné formy cestování najdou 400 neokoukaných výletních lokalit. Tak rozsáhlou databázi výletů připravilo několik desítek mapovatelů z řad členských organizací spolku Krasec. V hledáčku jsou cíle týkající se přírodního dědictví a environmentálních témat - namátkou aleje a studánky; přírodní zahrady; geologické nebo botanické lokality; místa pro birdwatching; možnosti přírodního koupání; různé typy stezek včetně questingových či zážitkových; environmentální atrakce pro děti; nabídku místní produkce i řemeslných děl; příklady šetrných přístupů v zemědělství, stavitelství, obnově krajiny a ve využívání zdrojů energie jakbysmet.

Jaké jsou a jak web a aplikace fungují? Jejich hlavním znakem je jednoduchost a snadné užívání, zatímco jejich hlavní funkce spočívá ve vyhledávání zájmových lokalit přímo z mapy, listováním v jednotlivých tematických kategoriích či prostřednictvím řady filtrů. Návštěvníci stránek si mohou založit svůj profil „Můj Enviroskop“, což umožňuje vedení deníčku oblíbených či již navštívených lokalit nebo plánování vlastní výletní trasy. Více dodává koordinátorka projektu Simona Šafarčíková: „Troufám si tvrdit, že webové stránky jsou i poměrně pohledné, jejich design jsme založili na kvalitních fotkách z jednotlivých lokalit. V případě mobilní aplikace musím zmínit, že funguje také offline a zejména, že její součástí představuje i terénní navigace.“

Důležitou součástí webu enviroskop.cz představují interaktivní prvky - uživatelé mohou jednotlivé lokality sdílet, komentovat, přidávat vlastní fotky atd. Tým Enviroskopu se svými fanoušky komunikuje prostřednictvím nejvíce používané sociální sítě. Počínaje tímto víkendem bude na Facebooku zveřejňovat každý týden tip na zajímavou lokalitu. Teď na jaře se výletníci mohou těšit na výlety za otvíráním studánek, rozmnožujícími se obojživelníky, farmářskými trhy, rozkvetlými loukami, různými akcemi či rybníky plnými hnízdících ptáků. V létě pak určitě neprijdou o málo známá místa jako stvořená pro přírodní koupání, která kromě čisté vody oplývají také kouzelnou atmosférou.

Enviroskop vytvořila a provozuje Krajská síť environmentálních center Krasec, z. s., která sdružuje 17 členských organizací jihočeského regionu zaměřené na ekologické poradenství a environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu. Krasec každý listopad pořádá podzimní cyklus environmentálních akcí Jihočeské dny s Krascem nebo soutěž projektů s přínosem pro životní prostředí Jihočeská ratolest. Spolek letos slaví 10. výročí své činnosti.

*Tisková zpráva
Krasce*

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Bavorovická alej (lat: 49,0303, lon: 14,4396)

V Bavorovické aleji můžete díky letitým dubům pozorovat naše největší brouky. Jen pozor na všudypřítomné bruslaře a cyklisty.

Alej spojuje obec Bavorovice s městem Hluboká nad Vltavou. Není jen důležitou součástí Evropsky významné lokality Hlubočké hráze, ale také významným prvkem v architektonicky a krajinářsky cenné oblasti pod zámek Hluboká, která zahrnuje ještě Poříčskou a Podskalskou louku, rybníky a řeku Vltavu. V Bavorovické aleji můžete potkat hned několik druhů velkých brouků vázaných na staré stromy a mrtvé dřevo. Především je to náš největší brouk roháč obecný, jehož larvy se vyvíjejí v zemi kolem staletých dubů. Na odumírajících stromech často objevíme spletité chodby nebo kulaté výletové otvory tesaříka obrovského, zatímco stromové dutiny obývají páchníci hnědí a další vzácné druhy.

Ohrožené druhy lesních brouků už v našich lesích téměř nežijí. Potřebují totiž pro svůj vývin staré stromy, pokud možno dobře osluněné, které v dnešních hospodářských lesích objevíme jen stěží. Proto se roháči, tesaříci obrovští nebo páchníci přesunuli do zámeckých a městských parků, silničních alejí, stromořadí na hrázích rybníků a na podobná místa, kde člověk nechává stromy stárnout. Pokud se za nimi chcete vypravit, nadchází právě teď nejlepší doba na jejich pozorování – nejlépe za teplých a slunných večerů.

Alej se stala také zajímavou ornitologickou lokalitou, kde mohou zájemci pozorovat např. strakapouda prostředního, lejska šedého nebo žluvu hajní. V dutinách starých stromů našli úkryt i netopýři. Bavorovickou alejí vede oblíbená a frekventovaná cyklostezka spojující České Budějovice s Hlubokou. Její přítomnost s sebou nese nutnost zvažování dalšího osudu některých biologicky cenných stromů v aleji s ohledem na bezpečnost lidí pohybujících se po cyklostezce.

Časová náročnost a povaha terénu: Pohyb po aleji trvá cca 2-3 hodiny a trase je dlouhá 4,5 km (tam a zpět). Všechny stezky na lokalitu vedou po asfaltové cestě.

Dostupnost: Na lokalitu je možný přístup pěšky přímo z Bavorovic, ale i z Českých Budějovic nebo Hluboké nad Vltavou. Vstup na lokalitu v Bavorovicích se nachází za kamenným mostkem u hřiště FC MARINER, kde se dá parkovat. Lze využít českobudějovické MHD linky č. 5, 8, 9, 18, zastávka Voříškův dvůr (vzdálenost k lokalitě 4,4 km). Odtud sejděte na cyklostezku č. 1108 na levém břehu řeky Vltavy, pokračujte podél řeky až k Vodáckému areálu Lídy Polesné. Pak se napojíte na cyklostezku Josefa Cepáka (směr Hluboká nad Vltavou), která vede Bavorovicemi až do Bavorovické aleje. Další možná varianta je českobudějovická MHD linka č. 9, konečná zastávka České Vrbné. Odtud podejděte podchodem hlavní silnici k hasičárně a odbočte po silnici vlevo (směr přístav). Po 500 metrech se napojíte na cyklostezku Josefa Cepáka (směr Hluboká

nad Vltavou), která vás dovede Bavorovické aleje. Délka stezky Bavorovickou alejí ke sportovnímu areálu Hluboká nad Vltavou je cca 2,2 km. Trasu je možné absolvovat i z opačného směru.

Muzeum mlynářství, pekařství a zemědělství Božetice (lat: 49.4508, lon: 14.4465)

V čerstvě otevřeném muzeu v bývalém mlýně se můžete seznámit s nedávnou historií, kdy se tu ještě točila mlýnská kola a chléb měl téměř posvátnou hodnotu.

Nově zrekonstruované budovy bývalého Šerhantova mlýna nabízejí expozice, které provedou návštěvníka cestou zpracování zrna, na jejímž konci je chléb. V původní stodole a na nádvoří se nachází muzeum zemědělství. K vidění jsou například zemědělské stroje a nářadí k setí, orání či ke sklizni. Součástí komplexu je muzeum mlynářství v hlavní budově, muzeum pekařství nebo muzeum dobového bydlení v domku pro bývalé zaměstnance mlýna. Expozice doplňují sbírky dobových fotografií. První zmínka o mlýně pochází z první poloviny 16. století. Na počátku 20. století mlýn prošel rozsáhlou rekonstrukcí, kdy původní dřevěné vodní kolo nahradila

turbína. Mlýnské kameny se pak točily už jen do roku 1945, pekárna fungovala ještě do 70. let.

Ve středu obce u domu č. p. 30 stojí téměř 350 let stará chráněná lípa. Jihovýchodně od obce podél trati se těžil kaolín a grafit. 1,5 km jižně od Božetic se nachází u obce Kvěchov přírodní památka Lom Skalka. Po zpevněné cestě kolem lomu můžete dojít cestou přes Kvěchov až k rybníku Chobot, kde začíná meandrující úsek říčky Smutné.

Dostupnost: Mlýn se nachází u hlavní silnice východním směrem od zastávky autobusu linky Milevsko–Nadějkov. Auto lze zaparkovat přímo u muzea. Nejbližší vlakové spojení jede do severní části Sepekova vzdáleného 2,5 km.

Otevírací dobu a vstupné doporučujeme ověřit tu: <http://www.muzeumbozetic.cz/>.

Vybrali pro vás Jiří Řehounek, Edvard Sequens a Simona Šafarčíková

ZROZENO V KRASCI

7. ročník soutěže Jihočeská ratolest vyhlášen

Krajská síť environmentálních center Krasec, z. s. a Jihočeský kraj pořádají 7. ročník soutěže projektů a studentských prací s přínosem pro ochranu životního prostředí „Jihočeská ratolest“. Záštitu nad letošním ročníkem převzali radní Jihočeského kraje Pavel Hroch a rektor Jihočeské univerzity doc. Tomáš Machula, Ph.D., Th.D.

V letošním ročníku se soutěží ve čtyřech kategoriích:

Kategorie A: Obce, svazy obcí, mikroregiony

Kategorie B: Školy všech stupňů

Kategorie C: Neziskové subjekty - občanské iniciativy, spolky, obecně prospěšné společnosti, místní akční skupiny, příspěvkové organizace apod.

Kategorie D: Bakalářské a diplomové práce - studenti/absolventi jihočeských vysokých škol

Termíny:

Uzávěrka přihlášek: 10. října 2017

Vyhlášení výsledků a předání cen: 1. listopadu 2017 v Českých Budějovicích

Do 7. ročníku jsou přijímány projekty a bakalářské či diplomové práce ukončené/obhájené v období od 1. ledna 2016 do 30. června 2017, které se týkají praktické ochrany přírody, ekologického poradenství, nebo environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, aplikované ekologie atd. (více viz Pravidla soutěže).

Vítězové jednotlivých kategorií i předkladatelé projektů umístěných na druhých a třetích místech získají finanční odměny ve výši 7000, 5000, nebo 3000 Kč, certifikát a balíček regionálních výrobků.

[Další podrobnosti zde.](#)

Pro představu, jaké projekty a studie se účastnily předchozích ročníků a zda váš projekt odpovídá tematickému zaměření soutěže, si můžete prohlédnout přehled oceněných počínů na stránkách jednotlivých ročníků [Jihočeské ratolesti](#).

Návrh novely stavebního zákona

Vážená sněmovno, paní poslankyně, páni poslanci,

dovolte mi, abych Vás krátce seznámil se svým návrhem na novelizaci stavebního zákona, který by z okruhu účastníků všech správních řízení vyloučil investory. Na první pohled se můj návrh může jevit jako radikální nebo dokonce nedemokratický, ale věřte, že má svoje opodstatnění. Určitě existují i četní investoři, kteří budují pro naše dobro stavby respektující krajinný ráz, vytvářející nové biotopy pro zvláště chráněné druhy a příznivě ovlivňující lidské zdraví i celosvětové klima. Existují však i takoví, kteří dělají investorskému sektoru špatnou reklamu a neváhají v zájmu svého zisku sahat i po obstrukcích, odvoláních a žalobách.

Investor, ať už státní nebo soukromý, je zpravidla největší brzdou jakékoli stavby, kterou navrhuje. Podklady, které dodává, bývají často neúplné, zmatené nebo nepravdivé, což s sebou přináší průtahy a v krajním případě i přerušení řízení. Úřad musí investora seznamovat s novými podklady a stanovovat lhůtu, v níž se k nim má vyjádřit. Úředníci pak všechna vyjádření musejí číst a v závěrečném rozhodnutí se jimi písemně zabývat. A to dokonce i těmi, která nemají s předmětem řízení mnoho společného a jejichž odborná kvalita se limitně blíží nule. Pokud se investor nestane automaticky účastníkem řízení, zbude mu dostatek času na kvalitní přípravu projektů nebo férové vyjednávání o výkupech pozemků pro liniové stavby.

V poslední době se hodně mluví o tzv. obstrukcích. A musím z vlastní zkušenosti konstatovat, že oprávněně. Pokud je totiž konečné rozhodnutí úřadu o nějaké stavbě negativní, investor nezřídka sáhne i po této krajní a – nebojím se to říci – ekoteroristické taktice a klidně se odvolá k nadřízenému orgánu! Referenti odvolacího orgánu musejí opět studovat spisy a vypořádat se s připomínkami investora. V některých případech se dokonce stává, že v rozhodování odhalí nezákonnost nebo procesní chybu a napadené rozhodnutí zruší. Bobtnající spis se poté vrací orgánu prvoinstančnímu a celá úřední mašinérie

se rozjíždí naprosto zbytečně znovu!

Ne však dosti na tom. Nebudete tomu věřit, ale existují i takoví zhůvěřilí investoři, kteří nechápou rozhodnutí státní správy jako konečná a neváhají se při nesouhlasném rozhodnutí dokonce soudit se samotným státem! Mnou navržená novela stavebního zákona by soudcům od těchto složitých případů ulevila. Vždyť jsou kvůli nim nuceni prostudovat stovky stran textů z oborů, kterým obvykle nerozumějí ani za mák, proč musejí najímat soudní znalce, což celý proces dále prodlužuje a prodražuje.

A bych to tedy shrnul: Můj návrh na vyloučení investorů z okruhu účastníků správních řízení má několik zásadních přínosů. Zkrátí povolování staveb. Sníží náklady na výkon státní správy a soudnictví, které, a to zdůrazňuji, platíme z našich daní. Ušetří čas stovkám úředníků a soudců a tak zkrátí ostatní soudní procesy. Pokud to tedy myslíte se zkracováním stavebního řízení opravdu vážně, nezbyvá, než můj návrh přijmout aklamací.

Jiří Řehounek

POZVÁNKY NA AKCE

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

a

AOPK ČR, RP Jižní Čechy, Správa CHKO Blanský les

Vás zvou na

Komentovanou prohlídku výstavy

Kleť a Blanský les, obraz krajiny/krajina v obrazech

+ veřejný seminář o revitalizaci krajiny Blanského lesa

dne 21.6.2017 v budově muzea

Program:

13:00 Komentovaná prohlídka, Mgr. Hynek Rulíšek, JUDr. Svatomír Mlčoch

13:45 Úvod semináře, RNDr. Jan Flašar

13:55 Kulturní a historické hodnoty Křemežské kotliny, Ing. arch. Kamila Žifčáková

14:15 Studie revitalizace krajiny Křemežské kotliny, Mgr. Martin Střelec

14:35 Realizace projektů revitalizace Křemežské kotliny, Ing. Tomáš Vosátka

14:55 diskuze, dotazy

Týdny pro divočinu 2017

Plánujete letní dovolenou? **Chtěli byste poznat tajuplné krásy přírody, vidět nevšední scenérie, zažít kouzlo nepoznaného?** Odrážejí vás prázdné slogany cestovních kanceláří a dobrodružství vykoupené obří ekologickou stopou? Tak právě pro Vás Hnutí DUHA připravuje již po dvacáté dobrovolnické pobyty v nejdivočejších koutech naší krajiny.

Přidejte se k tradiční akci Týdny pro divočinu, v jejímž rámci se budete moct **aktivně zapojit do praktické ochrany biodiverzity**. Kromě práce čekají účastníky **zajímavé odborné exkurze** do oblastí mnohdy nepřístupných veřejnosti. Navíc nabízíme ubytování a stravu zdarma. Není to snad ta pravá dovolená vašich snů?

Pokud ano, vyberte si některou z níže uvedených lokalit, prostudujte si podmínky pobytu a [vyplňte přihlášku](#). Splňte si svůj sen!

Termíny a přihlášky

- 2. - 8. 7. 2017 | [Týden pro divočinu na Strakonicku](#)
- 22. - 29. 7. 2017 | [Týden pro divočinu na Králickém Sněžníku](#)
- 5. - 12. 8. 2017 | [Týden pro divočinu v Bílých Karpatech, Radějov](#)
- 20. - 27. 8. 2017 | [Týden pro divočinu na Ščúrnicí](#)

Za každý turnus, na který se přihlásíte, vybíráme vratnou zálohu 200 Kč. Tu uhradíte po přihlášení na vámi vybraný turnus a když na turnus přijedete, tak vám zálohu vrátíme. Pokud se odhlásíte méně jak 14 dní před akcí, tak záloha propadá a bude použita na pokrytí nákladů spojených s administrativou turnusů.

A pokud je vám 16 - 26 let, tak se můžete přihlásit na **tradiční tábor Hnutí DUHA Jeseníky s názvem Blažené Osoblažsko** a podílet se na **opravě kostela v zaniklé obci Pelhřimovy v Jeseníkách**.

Termín od 21. 8. (pondělí) až 28. 8. (pondělí) 2017. Hlaste se přímo pořadatelům: Jana Sommerová (jana.somm@gmail.com, 737 937 357) nebo Ivo Dokoupil (ivo.dokoupil@tiscali.cz). Podrobnější informace [zde](#).

V případě dotazů se neváhejte obrátit na koordinátorku Týdnů pro divočinu Gabrielu Benešovou: tydnyprodivocinu@hnutiduha.cz

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do konce června 2017. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz.

Všechna starší čísla občasníku **Ďáblík** najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!